

Врз основа на членот 20 од Статутот на МАКО СИГРЕ, Собранието на МАКО СИГРЕ, на седницата одржана на 03.12.2020 година, го донесе овој

ДЕЛОВНИК за електронско изјаснување на Собранието

Општи одредби

Член 1

- (1) Деловникот за електронско изјаснување на Собранието на МАКО СИГРЕ (во натамошниот текст: Деловник) ги уредува постапките и техничките услови за спроведување на електронско изјаснување на Собранието на МАКО СИГРЕ (во натамошниот текст: Собрание).
- (2) За работите што не се уредени со овој Деловник ќе се применуваат соодветните одредби од Статутот на МАКО СИГРЕ и Деловникот за работа на Собранието.
- (3) Постапката за електронско изјаснување се спроведува преку систем поставен на веб порталот на МАКО СИГРЕ (во натамошниот текст: веб портал).

Постапка за електронско изјаснување

Член 2

- (1) Постапка за електронско изјаснување покренуваат Претседателот или Потпретседателот на МАКО СИГРЕ.
- (2) Постапка за електронско изјаснување можат да покренат и најмалку 10% од членовите на МАКО СИГРЕ (во натамошниот текст: членови) со право на глас. Подготовката на документите за гласање ги прават подносителите на барањето за гласање, а Претседателот или Потпретседателот на МАКО СИГРЕ, во соработка со администраторот на веб порталот ја спроведуваат постапката.
- (3) Ако поинаку не е нагласено терминот „гласач“ во овој Деловник се однесува на член на МАКО СИГРЕ што има право на глас, во согласност со актите на МАКО СИГРЕ.
- (4) Во постапката за електронско изјаснување не е возможно гласачите да бидат застапени од други лица.
- (5) Ако за прашањето предмет на изјаснување не е водена расправа на седница на Собранието, електронското изјаснување се изведува во две фази:
 1. расправа во која гласачите се даваат свои мислења и предлози за поставеното прашање со цел за донесување на одлука за продолжување на постапката во втората фаза;
 2. електронско гласање во која гласачите се изјаснуваат за поставеното прашање.
- (6) За прашањата за кои е водена расправа на седница на Собранието и е утврден текстот на прашањето предмет на изјаснување, постапката се спроведува во една фаза само со електронско гласање. Во ваквите случаи образложението и дополнителните документи треба да ги сумираат резултатите од расправата.
- (7) Изјаснувањето е избор на еден од следните одговори: ЗА, ПРОТИВ или ВОЗДРЖАН.

Член 3

- (1) При покренување на постапка за електронско изјаснување предлагачите се должни да:
 1. дефинираат кус, но препознатлив назив на постапката за електронско изјаснување,
 2. дефинираат прецизно прашање кое ќе овозможи недвосмисленост при изјаснувањето со изборот на еден од одговорите наведени во членот 2;
 3. определат рокови, односно периоди за расправа и за електронско изјаснување,
 4. напишат кусо образложение за поставеното прашање,
 5. доколку е предметот на изјаснувањето налага, соодветни дополнителни документи и
 6. начин на изјаснување (јавно или тајно гласање).

- (2) Роковите од ставот (1) не можат да бидат покуси од 172 часа, сметано почнувајќи од 08:00 часот после испраќањето на поканата за расправа, односно за гласање. Роковите треба да се определат така што најмалку 124 часа ќе бидат во работни денови.
- (3) Расправата, односно гласањето започнува во моментот на доставување на поканата по електронска пошта, а завршува според роковите дефинирани во овој член.
- (4) Информациите и документите од ставот (1) се подготвуваат и на гласачите ќе им бидат достапни на македонски јазик, независно од одбраниот јазик за комуникација со веб порталот.

Расправа

Член 4

- (1) Право на учество во расправата имаат сите лица што се стекнале со статусот член на МАКО СИГРЕ пред завршувањето на расправата.
- (2) Во фазата на расправа гласачите имаат право да поднесат мислење (во вид на коментари, забелешки и предлози) за формулацијата на прашањето, предлози за изменување на поставеното прашање, образложението и дополнителните документи и повлекување на иницијативата за електронско гласање.
- (3) Во текот на расправата гласачите имаат право повеќе пати ги искажат своите мислења.
- (4) Изнесените мислења во текот на расправата се достапни на сите членови, независно од тоа дали тие да учествувале во расправата.
- (5) Ако предлагачот предвидел тајно изјаснување по поставеното прашање, во расправата нема да бидат објавувани имињата на гласачите што доставиле мислења.
- (6) Ставовите и мислењата изнесени во текот на расправата не се ставови на МАКО СИГРЕ, органите на МАКО СИГРЕ или на предлагачот за електронско изјаснување. Гласачите се должни да ги почитуваат правилата и принципите од Програмата за етика и сообразност на МАКО СИГРЕ.

Член 5

- (1) По завршената расправа сите гласачи од системот на електронско гласање ќе добијат порака со информација дека расправата е завршена, а деталите за расправата ќе бидат достапни на веб порталот.
- (2) Предлагачот за електронско изјаснување е должен во рок не подолг од три работни дена од завршувањето на расправата да донесе одлука за продолжување на постапката. Во зависност од изнесените мислења во текот на расправата, одлуката може да биде:
 1. прекинување на постапката за електронско изјаснување, за што предлагачот преку системот за електронско гласање ќе ги извести гласачите и ќе даде образложение;
 2. продолжување на постапката со изменето прашање и/или образложение и, ако е потребно, со изменети дополнителни документи;
 3. продолжување на постапката со неизменето прашање и/или образложение или дополнителни документи.
- (3) Ако постапката продолжува со електронско гласање, предлагачот е должен во образложението да ги наведе клучните елементи од расправата.

Електронско гласање

Член 6

- (1) Право на учество во електронското гласање имаат сите членови на МАКО СИГРЕ што го стекнале тој статус пред започнувањето на електронското гласање.
- (2) Во постапката на електронско гласање гласачите се изјаснуваат со избирање на една од понудените опции: ЗА или ПРОТИВ предлогот или ВОЗДРЖАН.
- (3) Секој гласач може да гласа само еднаш и по потврдувањето на изјаснувањето одговорот не може да се смени.
- (4) Пред гласачот да гласа електронски, системот дава информација колку гласачи се изјасниле, а по гласањето гласачот може да ги види тековните резултати од гласањето.

- (5) Ако гласањето е јавно, покрај статистиката од гласањето, резултатите содржат список на гласачите во кој е прикажано нивното изјаснување и датумот и времето на гласањето.
- (6) Ако гласањето е тајно, деталните резултати од гласањето се состојат од два списка. Во првиот список е прикажана историјата на гласањето со датум и време и изјаснувањето за секој поединечен глас. Во втората листа е даден список на гласачите што гласале електронски, а списокот е подреден по азбучен ред на презимето на гласачот.
- (7) По завршувањето на гласањето системот за електронско гласање ќе ги извести гласачите за конечните резултати од гласањето.
- (8) Конечните резултати од гласањето ќе бидат достапни и на веб страницата на МАКО СИГРЕ само за членовите од органот на МАКО СИГРЕ во кој се спроведува гласањето.
- (9) Гласањето преку системот за електронско гласање се смета како и присуство на седница на Собранието. Според тоа, резултатите од гласањето ќе се сметаат за валидни доколку бројот на гласачи што се изјасниле е еднаков или поголем од потребниот кворум за одржување седница на Собранието.
- (10) За прифатен ќе се смета предлогот ставен на гласање доколку за него има позитивни гласови (со избор на одговор ЗА) колку што е предвидено во соодветните акти на МАКО СИГРЕ.

Член 7

- (1) Претседателот на МАКО СИГРЕ е должен да донесе одлука за електронското гласање во рок не подолг од три работни дена по завршувањето на гласањето и одлуката мора да биде објавена на веб порталот. Составен дел на одлуката се и конечните резултати од гласањето.
- (2) По исклучок од ставот (1), претседателот на МАКО СИГРЕ, во случаи на итност, може да донесе одлука и/или да постапи во согласност со тековните резултати од гласањето и пред завршување на гласањето, но само во случај ако не е можно со натамошното гласање да се промени резултатот. Во ваквите случаи гласањето продолжува до предвидениот краен рок.

Член 8

- (1) Секој член МАКО СИГРЕ што гласал електронски за некој предлог може да побара увид во деталните резултати од гласањето. За таа цел гласачот треба да се обрати до Секретаријатот, а секретаријатот треба да го овозможи увидот најдоцна три работни дена од поднесувањето на барањето.
- (2) Увидот во деталните резултати од гласањето го спроведува тим од двајца членови на Секретаријатот, гласачот што побарал увид и лицето задолжено за администрација на веб порталот. По завршениот увид се составува записник што се заведува во архивата на МАКО СИГРЕ.

Технички карактеристики и администрација на системот за електронско изјаснување

Член 9

- (1) Системот за електронско гласање се поставува и функционира како составен дел на веб порталот. Лицето за администрирање на порталот дава техничка поддршка на Секретаријатот и на поднесувачите на иницијатива за електронско изјаснување.
- (2) Секретаријатот, во соработка со администраторот на веб порталот, ќе го воспостават и ќе одржуваат системот за електронско гласање. Системот треба да биде дизајниран така што ќе се оневозможат случајни или намерни грешки при гласањето, како и тајност на гласањето, ако изјаснувањето е тајно.
- (3) Гласачите го остваруваат правото на учество во расправата и електронското гласање со најавување на веб порталот со корисничкото име со кое се регистрирани како корисници на веб порталот.
- (4) Претставниците на колективните членови кои воедно се и индивидуални членови на МАКО СИГРЕ треба да имаат регистрирано корисничко име на веб порталот што е различно корисничкото име што ќе користат за остварување на правото за гласање како индивидуален член.
- (5) Право на преглед документите и резултатите од гласањето имаат само лицата што гласале или имаат право на глас во моментот на прегледот.

- (6) Сите времиња наведени во овој Деловник се однесуваат на временската зона СЕТ, независно од тоа дали станува збор за зимски или летен начин на сметање на времето. За референтно време ќе се смета времето од системскиот часовник на серверот каде е поставен веб порталот.
- (7) За валидно поднесено мислење во текот на расправата или валидно електронско гласање ќе се смета ако поднесувањето или гласањето заврши пред истекот на предвидениот рок за активноста, независно кога активноста започнала.

Член 10

- (1) За секоја активност на гласачите преку системот за електронско гласање (учество во расправа и гласање) во системот се водат соодветни дневници. Во дневниците се запишуваат следниве информации:
1. датум и време на активноста,
 2. IP адреса од која е воспоставена конекцијата со веб порталот и географски информации за IP адресата,
 3. корисничко име, име и презиме на гласачот, и
 4. доставено мислење во фазата на расправа или изјаснување во фазата на електронско гласање.
- (2) Редоследот на прикажување на мислењата и коментарите во фазата на расправа е опаѓачки, според датумот и времето на поднесување на мислењето. Листата ги содржи следниве информации:
1. датум и време на доставување на мислењето,
 2. име и презиме на гласачот и
 3. доставено мислење или коментар.
- (3) Доколку гласањето е тајно во листата од ставот (2) се изоставува името и презимето на гласачот. Обврска е на гласачот да ги пишува своите коментари и мислења на начин со кој ќе се запази анонимноста.
- (4) Редоследот на прикажување на резултатите од гласањето (тековни и конечни) е опаѓачки, според датумот и времето на гласањето. Листата ги содржи следниве информации:
1. датум и време на гласањето,
 2. име и презиме на гласачот и
 3. изјаснувањето по поставеното прашање.
- (5) Доколку гласањето е тајно во листата од ставот (4) се изоставува името и презимето на гласачот, а се прикажува и втора листа во која е даден список на гласачите, подреден според азбучен ред на презимето на гласачите.
- (6) За да се обезбеди тајност на гласањето, а во исто време да може да се спроведе постапка за гласање во која гласачот има право да гласа само еднаш, во дневниците за тајно гласање корисничкото име на гласачот треба да биде кодирано на тој начин што ќе може да се вршат соодветните проверки.

Член 11

- (1) Системот за електронско гласање ги известува потенцијалните гласачи со пораки испратени по електронска пошта на адресата со која гласачите се регистрирани на веб порталот и тоа:
1. покана за расправа или за електронско гласање,
 2. порака со која се потврдува гласањето,
 3. порака за завршување на расправата, не подоцна од 24 часа од завршувањето на гласањето,
 4. порака за завршување на гласањето со резултати од гласањето, не подоцна од 24 часа од завршувањето на гласањето,
 5. потсетување за гласање за гласачите што не се изјасниле, најдоцна 24 часа пред затварањето на постапката.

- (2) Во пораките од претходниот став се дават само неопходните информации и резултати од гласањето, додека комплетните информации од расправата или гласањето се објавуваат на веб порталот.

Член 12

- (1) Доколку во текот на спроведување на некоја фаза од електронското изјаснување се јават технички проблеми забележани од гласачите и/или администраторот на веб порталот, тие треба да го известат Секретаријатот и постапката треба да се прекине.
- (2) По отклонувањето на техничките пречки што довеле до прекин на постапката, истата може да продолжи така што:
1. ако прекилот би направен во фазата на расправа, оваа фаза се повторува и при што сите претходно доставени мислења остануваат во системот; рокот на завршување на повторената постапка по продолжувањето може да биде и покус од рокот предвиден во членот 3;
 2. ако прекилот на постапката настанал во фазата на електронско гласање, постапката се повторува според претходно дефинираната динамика, а податоците за гласањето (изјаснувањето) пред настанување на прекилот се бришат од евиденцијата и се сметаат за неважечки.
- (3) За секој настанат прекин поради технички причини Секретаријатот, во соработка со администраторот на веб порталот, треба да изготви извештај што ќе биде архивиран во архивата на МАКО СИГРЕ и ќе биде достапен на веб порталот, заедно со останатите информации и резултати од расправата и гласањето за определеното прашање.

Електронско изјаснување за седници што се одржуваат преку видео конференциска врска

Член 13

- (1) Ако на седница на Собранието што се одржува преку видео конференциска врска е потребно да се гласа тајно и тоа гласање треба да се спроведе за време на седницата, постапката на гласање е следна:
1. Генералниот секретар, во соработка со администраторот на веб порталот, ќе ги подготват документите за гласање и ќе ги објават на веб порталот на МАКО СИГРЕ
 2. После објавувањето на точката за гласање претседавачот со седницата на Собранието ќе ги известат присутните членови за да пристапат за гласање
 3. Рокот за гласање го определува Претседавачот и, доколку е потребно, тој може да даде пауза за да се спроведе тајното гласање
 4. Електронски можат да гласаат сите членови на МАКО СИГРЕ со право на глас, независно од тоа дали се пријавени на видео конференциската врска до рокот дефиниран во точката 3.
 5. После завршувањето на гласањето, Генералниот секретар и администраторот на веб порталот го известуваат Претседавачот на седницата за резултатите од гласањето
 6. Претседавачот на седницата ги соопштува резултатите од гласањето и, зависно од тие резултати, констатира дека предлогот што е ставен на гласање го прогласува за прифатен или одбиен
 7. За сите прашања што не се опфатени со овој член, важат одредбите од овој Деловник.

Завршни одредби

Член 14

- (1) Измени и дополнувања на Деловникот се вршат во согласност со постапката за негово донесување.
- (2) Кон измени и дополнувања се пристапува на предлог на Извршниот одбор или на предлог на најмалку 10% од членовите на МАКО СИГРЕ.

Член 15

- (3) Со стапувањето во сила на овој Деловник, престанува да важи Деловникот за електронско изјаснување на Собранието донесен на 15. седница на Собранието на МАКО СИГРЕ (одлука 17/11 од 243 од 11.05.2017 година).

Член 16

(1) Овој Деловник стапува на сила на денот на неговото донесување.

Број 24/12

Скопје, 03.12.2020 година

Претседател на МАКО СИГРЕ

Благојче Трповски